

Тема 5. Державне інвестиційне кредитування

1. Поняття державного інвестиційного кредиту, його різновиди
2. Державна інвестиційна програма «Національні проекти»
3. Державне інвестиційне кредитування фізичних осіб.

Державний інвестиційний кредит – це сукупність кредитних відносин, в яких кредитором виступає держава, а позичальником – суб'єкти господарювання, які найчастіше відносяться до державної форми власності.

ДІК надається переважно на капітальні вкладення виробничого призначення шляхом бюджетних позичок безпосередньо міністерствам, відомствам, іншим державним органам виконавчої влади для фінансування проектів підприємств, організацій, об'єднань через банківські установи. Об'єктом кредитування можуть виступати лише ті проекти, які реалізуються в перспективних галузях економіки, визначені кабінетом міністрів України, як пріоритетні.

Обсяг державного кредитування та його напрями визначаються державною політикою, причому перегляд цих напрямків та обсягів здійснюється щорічно.

На 2012 рік передбачено надання кредитів з державного бюджету на суму 12,277 млрд. грн.

Кредити, що надаються державою мають виключно цільовий характер, здійснюються через уповноважені банки, перелік яких визначається НБУ та КМУ.

Кредитування здійснюється на поворотних засадах на основі довгострокових кредитних договорів, які укладаються між державою в особі міністерства фінансів та міністерствами та іншими державними органами, які є позичальниками.

При розподілі коштів, що надані міністерствам між конкретними проектами, укладаються угоди між конкретним міністерством та суб'єктом господарювання

Різновиди державного інвестиційного кредитування:

- Пряме кредитування суб'єктів господарювання за рахунок коштів державного бюджету.
- Видача пільгових кредитів за рахунок залучених і запозичених коштів банків, міжнародних організацій, суб'єктів господарювання та ін.. При пільговому кредитуванні держава забезпечує сприятливі умови отримання кредиту
- Компенсація державою частини процентної ставки по кредитах, що надаються банками. Така компенсація здійснюється за рахунок коштів державного бюджету.
- Державний податковий інвестиційний кредит – податковий інвестиційний кредит – це відстрочка сплати податку на прибуток, що надається суб'єкту підприємницької діяльності на визначений строк з метою збільшення його фінансових ресурсів для здійснення інноваційних програм з подальшою компенсацією відстрочених сум у вигляді додаткових надходжень податку через загальне зростання прибутку, що буде отриманий внаслідок реалізації інноваційних програм. Економічну основу такого кредиту становлять кошти, які підприємство сплачує у вигляді податку на прибуток.
- Надання державних гарантій для забезпечення виконання боргових зобов'язань за запозиченнями суб'єктів господарювання, залученими для реалізації інвестиційних, інноваційних проектів.

Переваги інвестиційного податкового кредиту:

- не потребує кредитних ресурсів з боку держави;
- є необтяжливим для підприємства, оскільки не передбачає сплату відсотків та ін..
- сприяє збільшенню податкових надходжень до бюджету через загальне зростання прибутків та обсягів податку на нього;
- може носити не разовий, а систематичний характер.

Загальні обсяги гарантій, що надаються державою визначаються щороку бюджетом України. Порядок та умови надання державних гарантій переглядаються щороку і затверджуються постановою кабінету міністрів України.

Отримати державну гарантію може суб'єкт господарювання, що отримує кредит для реалізації інвестиційного, інноваційного, інфраструктурного та іншого проекту розвитку, що має стратегічне значення і реалізація якого сприятиме розвитку національної економіки.

Отримуючи гарантію, суб'єкт господарювання повинен надати забезпечення у вигляді застави. Відбір проектів для надання гарантій здійснюється на конкурсних засадах.

2. Державна інвестиційна програма «Національний проект»

- В 2011 році було створене державне агентство Інвестицій та розвитку

- Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України.

Головна мета програми – реалізація інвестиційних проектів, які сприятимуть розвитку національної економіки. Програма передбачає створення централізованої бази даних ідей та пропозицій щодо впровадження проекту і подальше впровадження найбільш перспективних проектів. Програма побудована на тому, що понад 80% коштів, необхідних для реалізації проекту, залучаються з ринку, інші 20% - це кошти, які потрібні для передінвестиційної фази.

Відбір проектів здійснюється ДержІнвестПроектом України і подаються на розгляд робочої групи, яка має назву «Впровадження національних проектів» комітету з економічних реформ.

Робоча група приймає рішення, чи може проекту бути присвоєний статус національного проекту. Якщо проекту присвоюється статус Національного проекту, держінвестпроект України координує підготовку необхідної документації та проведення експертизи.

Якщо проект проходить необхідні експертизи, він подається на розгляд президенту України.

Наступний етап – включення проекту до переліку таких, що мають пріоритетне значення для соціально-економічного та культурного розвитку.

Після цього КМУ доручає держінвестпроекту України забезпечити реалізацію проекту.

Структура інвестиційної реформи передбачає такі основні блоки:

- формування інвестиційної пропозиції – передбачає участь українських інвестиційних проектів у міжнародному інвестиційному ринку, причому національні проекти є найважливішою складовою цього проекту
- біржа інвестиційних проектів є одним із механізмів просування інвестиційних пропозицій різних форм власності на інвестиційному ринку;
- передбачає формування інвестиційної інфраструктури, а саме створення системи інституцій та механізмів, що полегшують діяльність інвесторів в Україні;
- планується створення банку розвитку, головною функцією якого буде адміністрування бюджетних видатків розвитку;
- планується створення фонду регіонального розвитку, який буде забезпечувати здійснення комплексних планів розвитку в регіоні та адмініструвати видатки на їх реалізацію в частині державного бюджету;
- фонд фінансування проектної документації – задача даного фонду – це підготовка документування якісних інвестиційних проектів за міжнародними стандартами.

3 блок реформи:

інвестиційне партнерство – нові механізми співпраці держави і приватних партнерів для мобілізації державних активів та мультиплікації державних коштів розвитку;

4 блок:

інвестиційний маркетинг – здійснення скоординованої інформаційно-маркетингової компанії, що має суттєво покращити інвестиційну привабливість України в світі

5 блок:

інвестиційний клімат – формування відповідної законодавчої бази, впорядкування існуючої законодавчої бази.

Інвестиційне кредитування фізичних осіб.

Основним суб'єктом ДІК фізичних осіб є державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву.

Пільгові кредити надаються молодим сім'ям та саодиноким молодим громадянам на будівництво, реконструкцію чи придбання житла. Кредит є довгостроковим (надається строком до 30 років), а початковий внесок становить не менше 6% від вартості реконструкції або експертної оцінки вартості житла.

Другий напрямок роботи фонду – часткова компенсація за рахунок коштів фонду здешевлюються кредити, що видані банками-учасниками програми. За рахунок коштів фонду погашається різниця між ставкою банку та ставкою фонду 3%.